

Már indul az idény

A KISKERTekben még jó ideig a téli hideg az úr, a kertművelők számára viszont már megkezdődik a szezon. Az új esztendőben tiszta lappal és reményteljes várakozással foghatunk neki a természetésnek. Sorra vesszük azokat a biokertben alkalmazható fogásokat, amelyekkel megalapozhatjuk az egész éves vegyszermentes házikerti természetést.

HORVÁTH ANETT

A sikeres évet nagymértékben meghatározza a megfelelő tervezés. A biokert egyik alappillére a vegyeskultúra és a vetésforgó alkalmazása. A vetésforgó lényege, hogy a különböző zöldségfélék eltérő tápanyagigénye miatt érdemes a hasonló igényű fajtákat együtt termesztetni, és azokat minden évben más helyre ültetni. A kerti zöldségféléket négy főbb csoportba osztjuk.

Az 1. csoportba a kifejezetten tápanyagigényes növények tartoznak, mint a burgonya, paradicsom, paprika, padlizsán, tök, dinnye és az uborka, amelyek az előző év végén megrágyáztott vagy komposztal táplált talajban érzik jól magukat, és a vegetációs időszakban is igénylik a tápanyag-utánpótlást.

A 2. csoportba közepes tápanyagigényű gyökérzöldségek sorolhatók, mint a sárgarépa, zel-

Februárban indulhat a palántázás

ler, pasztinák, petrezselyem, salátafélék, cékla, mángold és a spenót.

A 3. csoport növényei a káposzták, karalábé, brokkoli és a tarlórépa szintén a gazdag talajt szeretik, ezért ugyancsak trágyával, komposztal dúsított helyre ültessük.

A 4. csoportba a mérsékelt igényű hüvelyesek sorolhatók, amelyek gyökérgümőin nitrogén-gyűjtő baktériumok élnek, így jó fejlődést tesznek lehetővé az utánuk következő növényeknek.

Ennek a felosztásnak megfelelően minden évet indítsunk vetésterv készítésével. Vegyünk elő papírt és ceruzát, rajzoljuk fel a leendő ágyások helyét. Jelöljük meg, hogy mit és hova szeretnénk ültetni, végül a legtöbb tápanyagot igénylő növények helyét lássuk el tápanyaggal. A következő években ez alapján toljuk egy ágyással arrébb az adott növénycsoportot, így mindegyik az 5. évben kerül vissza ugyanarra a helyre. Tervezésnél vegyük figyelembe a különböző növények társíthatóságát. A jól megválasztott növénysszomszéd riasztó vagy vonzó tulajdonságával támogatja a másik egészséges fejlődését,

aminek áldásos hatásait kár lenne kihasználatlanul hagyni. Néhány példa a kedvező társításokra: borsó-burgonya, bokorbab-káposztafélék, cékla-saláta, cukkini-vöröshagyma, fokhagymaszamóca, kukorica-tök-borsó, paradicsom-zeller, sárgarépa-vöröshagyma, spenót-rettek.

Készülünk a vetésre!

Előfordult már Önnel tavasszal, hogy hiába várja a vetés szárba szökkenését? Sok kertész ilyenkor magában keresi a hibát, pedig a kudarc egyszerű oka a túl régi, esetleg rosszul tárolt vetőmag is lehet. A konyhakertekben gyakran csak kis mennyiségű szaporítóanyagot használunk fel, a maradék pedig a zacskóban marad.

A palántázás, kinti vetégetés előtt mindenképpen vegyük számba vetőmagjainkat, nézzük meg a csomagoláson a lejáratási időt. Ha sok magunk van, érdemes erről egy táblázatot is vezetni, hogy könnyebben áttekinthessük a készleteinket.

A vetőmagok élettartama fajtától függően igen különböző lehet. A tökfélék magjai 6-8, a

Csilipalánták tőzegcserepben

paprika, retek, saláták, spenót és káposztafélék magjai 4-5 évig eltarthatók, a paradicsom, zeller, sárgarépa, vörshagyma, cékla, bab és borsó 3-4, a petrezselyem és édeskömény magjai pedig csak 1-2 évig maradnak csíráképesek. A fekete-gyökér, kapor és pasztinák magjait csupán a következő szezonban tudjuk biztonsággal elvetni.

Ha biztosra szeretnénk menni, érdemes próbacsíráztatással ellenőrizni a vetőmagok csíráképesességét. Tegyük egy tálkába vattakorongot vagy egy darab itatópapírt, nedvesítsük be, és helyezzünk a nedves felületre 50-100 magot egy fajtából, majd az egészet fedjük le fóliával. 5-10 nap elteltével számoljuk meg az egészségesen fejlődő csírákat, ehhez arányítva pedig kiszámolhatjuk, hogy mennyivel kell többet vetnünk. Vegyük figyelembe, hogy a szabadföldön rosszabb eséllyel indulnak a magok, így ha egy minta 50-70%-ban csírázik ki, már ne használjuk fel.

Áttekintve magkészletünket, több olyan magzacskót találhatunk, amit évek óta nem használtunk fel. Kár lenne megválni ezektől, éljünk az év elején rendezett magbörzék lehetőségével, ahol csere útján magunk is olyan különlegességekhez juthatunk, melyekhez akár személyes történet és pontos termesztési útmutató is jár. Vetőmaggal megajándékozhatjuk barátainkat, ismerőseinket is, ezzel is kertészkedésre buzdítva őket.

Az újonnan vásárolt vetőmagok esetén fokozottan figyeljünk, hogy az mindenféle vegyszeres kezeléstől mentes, azaz csávázatlan legyen. A csávázószerek olyan rovarölő, gombaölő vagy más növényvédő hatású vegyszerek, amelyek elősegítik a magok biztonságos kelését. Cserébe közvetlenül szennyezik a talajt és a vizeket, károsítják az élővilágot. A legbiztonságosabb az ökológiai minősítéssel rendelkező szaporítóanyag. Bionövényt nemcsak biovetőmagból nevelhetünk, hanem szokványos, kezeletlen vetőmagból is. A legegyszerűbb és legolcsóbb, ha megpróbálunk minél több fajtából saját magunk szaporítani.

Vetőmagszalag

A sötét téli estéken a vetegetésre való ráhangolódásként készíthetünk házilag vetőmagszalagot. Ha kicsit előre dolgozunk, az apró magvak vetése ezzel a fogással gyerekjáték lesz, mert a szezonban már nem kell bajlódni az időigényes egyeléssel, egyúttal könnyű szerrel alakíthatunk ki katonás sorokat. Kertészeti szaküzletekben kaphatunk készen is, de jelentős összeget spórolunk meg, ha magunk csináljuk. Fogjunk egy tekercs WC-papírt vagy konyhai papírtörölt, tekerjük le róla a bevetendő sornak megfelelő mennyiséget. A ragasztóanyag nem más, mint csíriz, amihez keverjünk össze fél dl lisztet 2 evőkanál meleg vízzel. A kész masszával egy csipesz segítségével rögzítsük a papírra a magvakat a kívánt tőtávolságra, végül írjuk rá, hogy mit ragasztottunk rá. A megszáradt csíkot tekerjük föl, és száraz, hűvös helyen tároljuk felhasználásig.

Előkészület a palántázáshoz

Egészséges zöldség csak egészséges növényből nevelhető. A saját kezűleg előállított palántával garantálhatjuk leginkább a vegyszermentes termesztést. A fűtött környezetben való vetegetéssel

Lebomló cserepet készíthetünk újságpapírból

Készítsünk saját földkeveréket

márciusban lesz a legtöbb dolgunk, de a hozzávalóit már januárban és februárban összekészíthetjük. A magoncok neveléséhez szinte bármilyen tartóedény megfelel. A legjobb, ha nem új és drága cserepeket veszünk, hanem teret engedünk az újrahasznosítás szellemének. A használt tejfőlös, joghurtos poharak, kettévágott italos kartonok, virágládák tökéletesen megfelelnek erre a célra, feltéve, ha használat előtt meleg mosószeres vízzel alaposan megtisztítjuk azokat és kilyukasztjuk az aljukat. Ami a lebomló alkalmatosságokat illeti, vethetünk WC-papír gurigába, tojáskartonba, készen kapott tőzegcserépbe vagy tőzegkorongba. Ez utóbbiaknál fokozottan kell ügyelni a locsolásra, mert nagyon hamar kiszáradnak.

Szintén sokat takaríthatunk meg, ha mi magunk készítjük a természetközéget is. A palántaföld-keverékhez 4 l komposzt, 2 l perlit és 2 l tőzeg vagy kókuszrost szükséges. A kiültetés utáni könnyebb akklimatizáció érdekében a keverékhez adhatunk 20% mennyiségben átrostált kerti talajt. A kifejezetten tápanyagigényes növények földjéhez tehetünk 3 évőkanál marhatrágya pelletet is. Ha ezzel kész vagyunk, nem maradt más hátra, mint februárban megkezdeni a sort a zeller,

karalábé, karfiol, káposzta, saláták és csilipaprikák elvetésével.

Lemosópermetezés

A tél végi növényvédelem legalább olyan fontos, mint a vegetációs időszakban elvégzett, mert nem a kialakult bajt kezeli, hanem a betegségek, kártételek megelőzését szolgálja. Semmiképp ne mulasszuk el! Első lépésben fagymentes napokon, rügyfakadás előtt szabadítsuk meg metszés útján a csonthéjasok kivételével a gyümölcsfákat és a bogyós termésűeket a felesleges ágaktól. Drótkéfével tisztítsuk meg a fák törzsét, távolítsuk el az elhalt kéregrészeket, ezzel felszámolva a kártevők téli búvóhelyét. A kaparékat semmisítsük meg. A metszés és tisztogatás után, ha a hőmérséklet legalább 5 °C, valamennyi gyümölcsfát, bokrot és szőlőtőkét kezeljünk bőséges lemosópermetezéssel, amihez használjunk réztartalmú szereket (réz-szulfát, réz-hidroxid, réz-oxidklorid, bordói keverék) vagy poliszulfidként, illetve olajtartalmú (vazelinolaj, ásványi olajok, növényi olajok, paraffinolaj) készítményeket.